

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ ХІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE XI INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE “A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES”**

м. Харків, 26–27 жовтня 2023 р.

Харків
2023

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С.В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В.О. – д-р філос. наук, професор

Бабенко А.О. – канд. техн. наук, доцент

Вельш Вольфганг – габілітований доктор філософії, професор

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О.А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С.О. – канд. техн. наук, доцент

Каграманян А.О. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Коростельов Є.М. – канд. техн. наук, доцент

Кравець А. М. – канд. техн. наук, доцент

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Лисечко В.П. – канд. техн. наук, доцент

Лях В.В. – д-р філос. наук, професор

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Соломніков І.В. – канд. екон. наук, доцент

Семенцова О.В. – канд. екон. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 6 від 11.12.2023 р.)

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. 26-27 жовтня 2023р. Відп. за випуск В.О. Даніл'ян. — Харків : Мачулін, 2023. — 242 с..

ISBN 978-617-8195-79-3

УДК 740+656+338

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-8195-79-3

© Авторський колектив, 2023

© Мачулін, худ. оформлення, 2023

Розвиватися і дізнаватися щось нове потрібно кожен день, адже завдяки цьому можна стати багатогранною особистістю. Розвиток – це зміна до кращого. Культурна глобалізація допомагає людям з різних куточків Землі знайти свого однодумця. Це означає, що глобалізація не така вже й погана, як вважають більшість дослідників, адже допомагає людям знаходити друзів і не бути самотніми. Але є й погані сторони культурної глобалізації, наприклад таке явище як «ПВК Редан» - молодіжна агресивна субкультура, яка походить з росії та отримала популярність і в українському просторі. Мета українського «Редану» така ж як й у російського – своїх противників вони називають «офниками», звинувачуючи їх у безпідставній агресії, а органи правопорядку у бездіяльності. Завдяки глобалізації і соціальним мережам цей рух був зафіксований і в Україні. Нажаль деяка молодь не усвідомлює ситуацію в країні і ускладнює боротьбу з ворогом. Я вважаю, ця ситуація сталася через те, що деякі підлітки просто не дуже освічені в темі інформаційної війни.

Однією з сторін глобалізації є стереотипи. Стереотип – це упереджена ідея або набір ідей, узагальнень, часто несвідомих, які люди застосовують до груп людей, місць чи ситуацій. Наприклад, стереотипи про українців, що вони обов'язково повинні любити сало, алкоголь, вони є неосвічені. Нажаль ці стереотипи в умовах глобалізації погано впливають на самих українців і на думку людей інших національностей про наш народ.

Отже, глобалізація - це необхідний аспект у розвитку суспільства, так, є звісно і негативні наслідки глобалізації. Але, я вважаю, що глобалізація неможлива без недоліків, адже зараз відбувається її постійний розвиток. Головне потрібно пам'ятати – що зміни в суспільстві необхідні, а насамперед зміни на краще.

Список використаних джерел

1. Що таке глобалізація. URL: <http://www.golos.com.ua/article/149879>
2. Стереотип: що це таке, види, форми та суть стереотипів. URL: <https://termin.in.ua/stereotyp/>

КІМ К.В., к. псих. н., доцент

КОВАЛЬОВА О.В., к. т. н., доцент

ШАПАТІНА О.О., к. т. н., доцент

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Однією із форм розвитку людського потенціалу є комунікації. Комунікації – це обмін ідеями, думками та інформацією в усному чи письмовому вигляді за допомогою символів чи дії. Комунікації у вищій освіті є невід'ємною частиною

всього освітнього процесу. Перехід на дистанційне навчання внаслідок COVID-19, а потім із військовим становищем в Україні виявив не лише необхідність удосконалення процесів комунікації в освіті та створення відповідного комунікативного середовища, а й підвищення інформаційних компетенцій усіх учасників освітнього процесу. Ключову роль розвитку особистості та її саморозуміння грає освітній процес.

Дистанційне навчання розмило межі між двома взаємодоповнювальними видами комунікації – вербальною (зміст усного та письмової мови) та невербальною (жести, міміка, інтонація, семіотика тіла). Вербальна комунікація як знакову систему використовує мову. Мова є найуніверсальнішим засобом комунікації, тому що при передачі інформації за допомогою мови найменше втрачається зміст повідомлення. Мова досягає мети лише тоді, коли студент довіряє викладачеві. Довіра до викладача досягається завдяки наявності у нього таких якостей: впевненості, дружелюбності, щирості, об'єктивності, зацікавленості предметом мови, чарівності, артистизму. Ефективну комунікацію зі студентами, як правило, вибудовує викладач – ефективний комунікатор, який чітко усвідомив свою мовну роль та мовну мету. Від уміння вибудовувати діалог із студентами залежить результат навчання.

Невербальна комунікація являє собою обмін невербальними повідомленнями між людьми, а також їхню інтерпретацію. При цьому суттєва невербальна частина комунікативної взаємодії, яка відіграє важливу роль на етапі залучення студентів до освітнього процесу та формує основу їхньої мотивації, виявилася утрудненою.

Зворотний зв'язок є у будь-якій комунікації – це взаємодія викладача та студента щодо змісту навчального матеріалу. Під час дистанційної освіти багато форм очної роботи стали недоступними і були винесені в модифікованому вигляді як домашні завдання. Звідси – пріоритет відкладеного зворотнього зв'язку. Студент, як правило, отримує відповідь не відразу, а через деякий час. Перевага зворотнього зв'язку в дистанційному режимі: оскільки не потрібна безпосередня та миттєва відповідь, то є можливість ретельно все обміркувати, виключити можливість помилки та некоректності у спілкуванні. Внаслідок цього підвищується загальна якість такого виду зв'язку, що приносить значну користь, роблячи кожен одиницю інформації більш цінною.

Професор Стенфордського університету Марк Грановеттер написав новаторське дослідження під назвою "The Strength of Weak Ties" (Сила слабких зв'язків), в якому дослідив специфіку соціальних зв'язків першокурсників яка показала, що за умов дистанційного навчання студенти виявляються виключеними із системи «слабких зв'язків». Сила зв'язку вимірюється кількістю

часу, який індивіди проводять разом, емоційною інтенсивністю, близькістю спілкування та регулярністю надання взаємних послуг.

Сильний зв'язок виникає між двома індивідами, якщо вони близько знайомі, частина спілкуються і в цілому по життю йдуть разом (родичі і друзі, знайомі, знайомі знайомих, формальні контакти на роботі).

Слабкий зв'язок виникає між людьми, якщо вони просто знайомі. Істотну роль М. Грановеттер відвів саме слабким зв'язкам, так як групи, засновані на слабких зв'язках, рухливіші, гнучкіші і відкриті для входження туди нових членів, їх межі розмиті. Відсутність «слабких зв'язків» ускладнює передачу інформації, нововведень та людських ресурсів.

Для студентів «слабкі зв'язки» у вищому навчальному закладі – це викладачі, однокурсники, одногрупники, з якими спілкуються не дуже тісно, але вони також є джерелом інформації про те, що відбувається в інших інформаційних полях. У студентів-першокурсників сильні зв'язки у навчальному закладі ще не встигли утворитися.

Для всіх студентів у період дистанційної освіти є актуальною проблема підтримки слабких зв'язків. Необхідно свідомо культивувати систему слабких зв'язків та обмін інформацією в них.

Відсутність конструктивної комунікації у режимі діалогу при дистанційному навчанні обумовлює у студентів складності засвоєння знань. Особливо гостро постає проблема для студентів першого курсу, оскільки соціальні зв'язки у вищому навчальному закладі в цей період мають нестійкий характер.

Таким чином, вирішення проблеми комунікативної взаємодії викладача та студентів сприяє підвищенню якості освітнього процесу.

*КОДАЛЛЕ Клаус-Міхаель, габілітований доктор філософії,
емеритований професор кафедри практичної філософії
Єнський університет імені Фрідріха Шіллера
м. Єна, Німеччина*

ДУХ ПРОЩЕННЯ

Чи є прощення таємним «центром етики»? Довгий час філософія мовчала у своїх етичних дискурсах на тему, яка зачіпає основну сферу людського співіснування. У другій половині 20 століття ситуація поступово змінилася. Прагнучи зробити поняття прощення зрозумілим в глибині його спрямованості і відкрити історію філософії під провідним питанням про місце і статус прощення, несподіванки були неминучі: з одного боку, людина стикається з теоріями, які

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	5
АБАШНІК В.О. Григорій Сковорода у творчості Фелікса Гаазе (1882–1965)	5
АБАШНІК У.В. «Будинок привидів» (1942): особливості швейцарської комедії жахів	9
БЕРЕЗНИЙ В.М., ЄРМОЛЕНКО О.А., ЛИСЬОНКОВА Н.М. Трансформація освіти в епоху нейромереж	12
БЛИЗНЮК Л.М. Психофізіологічні основи мови і мислення	14
БЛИЗНЮК Л.М., МИХАЙЛОВА Є. Неогумбольдтіанство у визначенні мовної картини світу	16
БОЙЧЕНКО М.І. Цінності використання ші та вартості люської комунікації	18
ВАРЛАМОВА А.В., НЕШКО С.І. Переклад як засіб комунікації	21
ГАЙДЕМАНН Дітмар Герман Моральний скептицизм та етичний релятивізм	22
ДАНІЛ'ЯН В.О. Теорія регіональних розбіжностей Стейна Роккана	30
ДАНІЛ'ЯН В.О., РЯБЧЕНКО С.Р., БАБЕНКО К.А. Соціально-психологічні чинники формування здорового способу життя здобувачів вищої освіти	32
ДАРАГАН А., НАЗАРЕНКО І.Л. Особливості перекладу економічних текстів	34
ДОВЖЕНКО С.С., СВЕТОШ В.Ю. Особливості фізичної активності у зрілому віці у відповідності з європейськими стандартами	35
ДОНЕЦЬ С.М., ТАРУТА А. Переклад українських суспільно-політичних реалій англійською мовою	37
ЗАГРІЙЧУК І. Д. Комунікація та толерантність в умовах сучасної пограничної ситуації	39
ЗРОДНІКОВА К.В., УМРИХІНА К.О. Людина та інформаційно-комунікативні технології: виклик сучасності	43
ЗРОДНІКОВА К.В., МИНИННИК Д.В. Вплив культурної глобалізації на суспільство	44
КІМ К.В., КОВАЛЬОВА О.В., ШАПАТІНА О.О. Комунікації учасників освітнього процесу	45
КОДАЛЛЕ Клаус-Міхаель Дух прощення	47
КОЛЕСНИК К.Е. Образ кайзера Вільгельма в творчості німецького медальєра Карла Гьотца	53
КОЛЕСНИК К.Е., ІХНЕНКО С.О. Англо-ірландська книжкова мініатюра у ранньому Середньовіччі	60
КОММЕДАЛ О. Теорія гендеру та гендерної ідентичності С. М. Ольсен	67

Наукове видання
Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несуть автори роботи

Людина, суспільство, комунікативні технології:
матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф.
26-27 жовтня 2023 р.

Reports of the XI International scientific-practical conference
“A person, a society, communicative technologies”

Відп. за випуск В.О. Даніл'ян

Підписано до друку 20.12.2023. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. №

Видавець Мачулін Л.І.
тел. +38(068)886-52-57
editor2016@ukr.net
<http://knigoizdat.org.ua>
Свідоцтво про держреєстрацію:
сер. ХК №125 від 24.11.2004

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.